

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 148/2019-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. júna 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou VALAŠIK & PARTNERS, s. r. o., 29. augusta 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Matej Valašik, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 129/2015 z 31. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou VALAŠIK & PARTNERS, s. r. o., 29. augusta 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Matej Valašik, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Krajského súdu

v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 129/2015 z 31. mája 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 19/2006. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 19/2006 z 3. apríla 2015 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi zvýšené bolestné a zvýšené sťaženie spoločenského uplatnenia. Po podaní odvolania žalovanou stranou bola vec 6. mája 2015 predložená na rozhodnutie senátu krajského súdu 3 Co v zložení JUDr. Bolebruch (predseda senátu) JUDr. Dubaň (sudca spravodajca) a JUDr. Mališová (členka senát) a bola jej pridelená sp. zn. 3 Co 129/2015. Dňa 23. februára 2018 bol prijatý dodatok č. 3 k rozvrhu práce krajského súdu na rok 2018, podľa ktorého nevybavené veci, v ktorých bol JUDr. Ing. Mário Dubaň sudcom spravodajcom v súdnom oddelení 3Co, 3NcC, 3CoPr, 3CoD, 3CoSr a 3CoP, boli k 28. februáru 2018 prerozdelené náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov medzi oddelenia 3Co, 3NcC, 3CoPr, 3CoD, 3CoSr, 3CoP a 16Co, 16NcC, 16CoPr, 16CoD, 16CoSr, 16Cop v pomere 1:99 (pomer 1 do oddelenia 3Co, 3NcC, 3CoPr, 3CoD, 3CoSr, 3CoP a pomer 99 do oddelenia 16Co, 16NcC, 16CoPr, 16CoD, 16CoSr, 16CoP).

3. Napadnutým uznesením krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 19/2006 z 3. apríla 2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Až z písomného vyhotovenia napadnutého uznesenia sa sťažovateľ dozvedel, že vec rozhodoval senát v novom zložení – predseda senátu JUDr. Ing. Mário Dubaň, členovia senátu JUDr. Ivana Štíftová a JUDr. Roman Majerský.

4. Podľa názoru sťažovateľa *„vec nerozhodoval senát v zákonnom zložení. Prerozdelenie vecí v pomere 1 : 99 nezodpovedá kritériu náhodného výberu zákonného senátu spomedzi aspoň dvoch senátov. Uvedený pomer zachováva náhodné rozdelenie vecí, avšak vzájomný pomer rozdelenia vecí 1 : 99 má za následok iba formálne zachovanie pravidla náhodného výberu senátu z dvoch senátov. Uvedený číselný pomer 1 : 99 je natoľko jednostranný v prospech pridelenia vecí novozriadenému senátu 16Co, že porušuje pravidlo náhodného výberu. Iba jedna zo sto vecí bola pridelená jednému*

senátu, naopak až deväťdesiatdeväť vecí druhému senátu. Účel ústavnej a zákonnej úpravy pridelenia vecí bol týmto postupom obídený. Netvrdíme, že pomer rozdelenia vecí medzi dva senáty musí byť 50 : 50, ale pomer 1 : 99 je ústavne neakceptovateľný.“

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že „základné právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd bolo porušené uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co/129/2015 zo dňa 31. mája 2018“. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a zaviazal krajský súd k úhrade trov konania.

6. Ústavný súd uvádza, že vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Brňákovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu uplynulo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 bola vec prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola predbežne prerokovaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

13. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi

zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

14. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 19/2006 z 3. apríla 2014 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

15. Podľa § 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

16. Rovnako aj podľa čl. 38 ods. 1 listiny nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

17. Podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

18. Podľa § 365 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odvolanie možno odôvodniť tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

19. Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

20. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že dôvodom opravných prostriedkov v civilnom sporovom konaní je aj to, že rozhodoval vylúčený sudca alebo súd nebol správne obsadený, pričom súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca. Nasvedčuje tomu aj definícia zákonného sudcu (porovnaj znenie § 3 ods. 3 zákona o súdoch).

21. Aj prax všeobecných súdov akceptuje skutočný zmysel zákonného sudcu ako procesnej garancie, ktorej porušenie sa môže a musí preskúmať aj v opravných konaniach (IV. ÚS 10/02).

22. Účinnú ochranu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny môže ústavný súd poskytnúť len prostredníctvom konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcej voči meritórnemu rozhodnutiu (III. ÚS 212/2011). V konaní ústavného súdu by potom bolo, prirodzene, rozhodujúcim posúdenie, či zákonné podmienky pre vydanie dodatku rozvrhu práce na rok 2018 boli splnené, či jeho obsah zodpovedá požiadavkám plynúcim zo základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi a či postup nezákonného sudcu (senátu) v konaní krajského súdu mal reálny vplyv na rozhodnutie vo veci.

23. Podľa judikatúry ústavného súdu až po rozhodnutí vo veci samej možno jednoznačne zdefinovať, či konanie krajského súdu bolo zaťažené vadou významnou z hľadiska základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, pretože až vtedy sa stáva nespochybniteľným a definitívnym zodpovedanie otázky, či meritórne rozhodnutie ovplyvňujúce hmotnoprávne postavenie sporových strán bolo výsledkom konania a rozhodovania sudcu (alebo sudcov ako členov senátu) ustanoveného pre rozhodnutie prípadným nezákonným dodatkom k zmene rozvrhu práce krajského súdu, a v akej miere sa prípadne taký sudca (senát) na konaní a rozhodovaní veci podieľal.

24. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd predovšetkým zohľadnil, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je meritórnym rozhodnutím, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie pred všeobecnými súdmi končí, naopak krajský súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Právna vec sťažovateľa sa nachádza v takom štádiu konania, v ktorom podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa § 48 ods. 1 ústavy) dôvodom na podanie odvolania [podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP], ako aj dovolania [podľa § 420 písm. e) CSP]. Uvedené riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú stranám súdneho konania namietat' závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Tieto skutočnosti vyúsťujú do záveru, že sú to predovšetkým všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľovi (ako strane konania) sú oprávnené aj povinné poskytnúť ochranu namietanému porušeniu jeho základného práva, a nie ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti.

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2019